

DÖBRENTEI KORNÉL
Áldott konokság

Érdem-dúsát szeretnék elmondani – az Írástudók árulásának reneszánsza idején – egy középkorú, de nem közepes intellektusú magyar úrról, két gyermek édesapáról, Papp Endréről, aki soha, semmiféle júdasságba nem keveredett. A Hitel irodalmi, művészeti, társadalmi folyóirat felelős szerkesztőjéről beszélek, a méltán neki ítelt Eötvös-sajtódíj fényében, olyan férfiúról, aki nemcsak ragyogást kap ettől a díjtól, hanem munkálkodása révén maga is visszafényesíti a kitüntetést.

Mit lehet szólni személyiségéről? Sokat. Egyebek közt, hogy tud, és mer felelősséget vállalni, nemcsak szerkesztőként. Magyaroként is. És még többet lehetne mondani, ha mi, jóval előtte járó nemzedékek tagjai, elementáris hatékonysággal képesek lettünk volna akadály-elgördítő vehemenciával vagy okossággal generációjának útját könnyebbé, tisztábbá tenni. (Lám, tán még utcaseprőnek sem voltunk, vagyunk jók.) A „sors, legalább nekik nyiss tért!” jegyében sem. De a körülmények – mily bestia szó, az önfelmentő elmaszatolásokra alkalmas – „összeesküvése” miatt, mely nem más, mint beletnyugvás a tehetetlenségbe, a szétesettség elfogadása, elviselése, nekünk nem sikerült. Nem akartuk volna eléggé? Egyszerűen nem voltunk képesek Papp Endre nemzedékének perspektivikus utat biztosítani. Márpedig egy korosztálynak meg kell szerveződnie, másként atomizálható, megosztható. Mi, buktatókkal, telepített aknákkal teli ösvényeket hagytunk örökül nekik! Így aztán mindent ugyanúgy végig kellett, kell járniuk, mint nekünk, ha csak nem a könnyebb ellenállás irányába sodródnak el. Akadnak bőven, akik igen. Ma ezeké a világ, ha talmi módon is. Ez volna a magyar idő? A történelmi? Mostanában, tán okunk van remélni, csak volt.

Endre a kemény rögvilágból jött; az a táj génjeibe véste, gondolataiba, jellemébe égette a magyarság vállalásának parancsolatát, a nemzet, a kultúránk iránti hűséget, a szívós kitartást, és e szörnyű, elanyagiasodott, júdás-képző korban ellenállt a kifizetődőbb szellemi ribanckodva viháncolásnak. Vélem, Papp Endre nem rontható meg, mert nem

pénzen méri a becsületet, sem a tartást. Nála a jellem-erő, a tehetség, és az intellektuális ráérző képesség – ritkaság ez minden korszakban – egybeesik, egymást erősíti. Írásaiból, szemléletéből, a hazájához, a családjához, a történelmi hagyományokhoz kötődéséből egyértelműen kiderül, nincsenek önazonossági zavarai. Szerencsére a sznobságtól is mentes, nem úgy, mint annyi zszurnaliszta, esszéista író, idegen zsoldban foglalkoztatott pályatársa. Értékektől súlyos batyuval érkezett, és nem lehúzó kolonccal. Gondoskodott erről Békéscsabán a gimnázium, Debrecenben a patinás egyetem, ahol magyartanári diplomát szerzett, és professzora, a mára már akadémikus Görömbei András vigyázó szeme. Papp Endre művelte az újságírást is a Hajdú-Bihari Naplónál, aztán a fővárosba kerülve következett a Napi Magyarország. Am igényessége tért követelt a sorstól, hogy az igazat mondja, ne csak a valódit. 1999-ben meghívtuk szerkesztőtársnak a Hitel folyóirathoz, melynek néhány évvel ezelőtti megújulásában tevékenyen részt vett, és meghatározó szerepet vállal ma is. Eközben 2002-ig a Szépirodalmi Figyelő nemzedéki periodika főszerkesztője volt. Megpróbálta már akkor generációja tehetségben tehetős részét ütőképes erővé szervezni. Áttekintette, rostálva, mustrálva mutatta fel, hogy igenis van utánpótlás. A magyarságát magától értőddően képviselő Papp Endrét a szabad liberálisok gerjesztette hecckampányok idején nemegyszer megbélyegezték. Gondolom sejthető, miféle jelzőkkel, ám ettől azért nem csuklott össze. Sőt, folytatja az integrálást felelős szerkesztőként azóta is, pótlandó, amit mi, elődök tán nem vettünk olyan komolyan, olykor önszobor-avatásunktól megrészegülve. Akkor inkább a vörösbor!

Törekvéseit híven tükrözik már címükben is beszédes, önálló munkái, így a *Megállni a megértésnél* (esszék, tanulmányok 2000), *Szemléletünk próbája* (esszék, tanulmányok 2007). Jelentős munkák, mert bennük a magyarsággal, de Európával is „kompatibilis” szemlélet jelentkezik. Jogosan értékelve, ahol kell új szemszögből közelítve az irodalomhoz, ezáltal a történelmi helyzetekhez. Ettől fontos, tényleg hézagpótló az általa szerkesztett *Névjegy* című kétkötetes antológiai összeállítása. Feltérképezi benne az új nemzedékek elhivatottjait, akik márciusi hevülettel, még ha lelkesültségüket olykor fanyar iróniába, látszólagos részvétlenségbe rejtik is, ugyanakkor bizonyítják, igenis gazdagok vagyunk.

Elhangzott a báró Eötvös József-sajtódíj átadásán

Mindez önbizalmat és hitet ad. Nem meglepő tehát, hogy Endre szerkesztette a Hítel huszadik évfordulójára kiadott izgalmas válogatást, micsoda szellemi, történelmi Feszty-körkép! Sugallatos a címe is: *A visszaszerzés reménye*. Tudom, ezért a reményért dolgozik, ez a hit élte.

Bor és Halünnep volt e kitüntetés átadásának rendelt ideje. Bibliikus üzenete van Jézus által, akit keresztre feszítettek. Mert erkölcsileg minőségi válto-

zást akart előidézni az emberek, emberiség életében. A Papp Endréket nem kéne, mert ők is erre törekednek, ezért keresztre küldeni. Ő, és a hozzá hasonlók – ha kevesen is –, de kitartón képviselik a magyar szellemi folytonosságot. Üzenetük egyértelmű: személyünkben ugyan meghalhatunk, ám mint nép, mint közös emlékezet, nem pusztulunk ki! Csak azért sem!

Isten tartsa meg, erősítse a konokságot Papp Endre!

BUCZ HUNOR

Makacs csárdás

A Csárdás obstiné Liszt-mű hallgatása közben

*Seregek kolomppal
Utak feketednek
Papiros betakar
Bugyra törvényeknek*

*Hová takarodjon
Ennyi ágrólszakadt
Gubbaszthat a rongyon
Huzatban föld alatt*

*Nem úgy hívják: szegény
Neve: hajléktalan
Ördögök szekerén
Országnyi hontalan*

*A kényszer-öregék
Munka nélkül tengők
Minden elesettek
El-kiterelendők*

*Népség élhetetlen
Gúnyban fogantatott
Tanulnak hát ingyen
Kellő alázatot*

*Mind a megvetettek
Kiszikkadt mellekkel
Jönnek ijesztőknek
Éhes gyermekekkel*

*Végestelen jönnek
Zacsókkal vonulnak
Reklámos jövőnek
Hólapátolónak*

*Fixált kamat balsors
Biztos gyógyszerelés
Lassú pánik vagy gyors
Halálos kezelés*

*Mérgezett kút járvány
Tarkón lövés inség
Génkezelt takarmány
Hurok kötél kis szék*

*Választhat kínálhat
A magyarnak ez kell
Láthatatlan tájat
Megtölthet kereszttel*